

Gönczi Gergely

A kodifikáció hiánya és a büntetőjogi terminológia: bűncselekmények egy 1806-os rabtabellában (absztrakt)

Az elemzés primer forrása egy 1806-ból származó rabtabella. E negyedévenként készülő lajstrom az adott közigazgatási egységben (törvényhatóságban vagy pallosjogú uradalomban) bűncselekmény gyanújával befogott személyek adatait (név, életkor, vallás, foglalkozás, származás) és az elkövetett bűncselekményt tartalmazza. E nyilvántartás az adott úriszék aktuális fogvatartási statisztikájáról tájékoztatta a központi kormányzatot.

Jelen előadás fő célja a rabtabellában feljegyzett bűncselekmények osztályozása, rendszerezése, majd az így rendelkezésre álló adatokból kriminálstatisztikai következtetések levonása. E körben vizsgálhatóak a különböző bűncselekmények sajátos jellemzőit, illetve az elkövetőkre, büntethetőségre vonatkozó generális szabályokat.

Egységes büntetőkódex hiányában a mai értelemben vett bűncselekményfogalom 1806-ban nem létezik, nincsen taxatív felsorolva a büntetendő cselekmények köre, a társadalmi devianciákon belül a büntetőjog nem különíthető el élesen. Ennek a jelenségnek tudható be többek között az is, hogy a vizsgált rabtabellában találunk olyan esetet, amelyben a mai értelemben vett szerződésszegést, polgári jogi kötelesség megszegését is büntetőjogi szankcióval sújtották. Az eredményes analízishez ezért elengedhetetlen a korabeli büntetőjogi terminológia kritikai elemzése, a fogalmi tisztázatlanság feltárása, bemutatása.

Módszertani szempontból az előadás nagyban támaszkodik a vonatkozó szakirodalomra, kiemelten Hajdu Lajos műveire (1985, 1971, 1996). Az osztályozás során tekintettel kell lenni továbbá a modern büntetőjogi dogmatika vívmányaira, így különösen a jogtárgyközpontú szemléletre.